

Ogólnopolskie Porozumienie Organizacji Samorządowych

Stanowisko

Ogólnopolskiego Porozumienia Organizacji Samorządowych¹ z dnia 12 października 2020 r.

w sprawie: **projektu ustawy z dnia 12 sierpnia 2020 r. „o inwestycjach w zakresie przeciwdziałania skutkom suszy”**

Ogólnopolskie Porozumienie Organizacji Samorządowych, wyraża negatywnie stanowisko do projektu ustawy z dnia 12 sierpnia 2020 r. „o inwestycjach w zakresie przeciwdziałania skutkom suszy”:

1) w zakresie przejęcia przez gminy nadzoru nad urządzeniami melioracji wodnych, przekazania gminom obowiązku naliczania i poboru opłat za korzystanie z wód, a także utrzymania obiektów melioracyjnych.

Gminy zrzeszone w OPOS wskazują, że na przejęcie dodatkowych zadań przypisanych im w projekcie ustawy nie są przygotowane ani pod względem kadrowym, ani finansowym. Zakres nowych zadań spowoduje obciążenie budżetów gmin w stopniu, który jest trudno oszacować z uwagi na brak wiedzy, co do ilości, wielkości i stanu urządzeń melioracyjnych, a projekt ustawy (OSR) nie uwzględnia ani kosztu wdrożenia, ani funkcjonowania systemu. Gminy nie zatrudniają wykwalifikowanych specjalistów melioracji wodnych, czy doradztwa rolniczego. Specjalistów w tej dziedzinie posiada PGW Wody Polskie, do którego trafili wykwalifikowani specjaliści ze starostw oraz z Zarządów Melioracji Wodnych. W każdym powiecie znajdują się nadzory wodne posiadające wyspecjalizowanych pracowników, których część przeszła z zarządów melioracji, posiadają

¹ Stanowisko OPOS zostało przyjęte przez następujące organizacje-sygnatariuszy Porozumienia: Podkarpackie Stowarzyszenie Samorządów Terytorialnych, Stowarzyszenie Gmin Regionu Południowo-Zachodniego Mazowsza, Stowarzyszenie Gmin i Powiatów Wielkopolski, Śląski Związek Gmin i Powiatów, Zrzeszenie Gmin Województwa Lubuskiego, Związek Gmin Lubelszczyzny, Związek Gmin Pomorskich, Związek Gmin Warmińsko-Mazurskich.

też ewidencję urządzeń melioracyjnych, odpowiedni sprzęt np. w roku ubiegłym RZGW wyposażył nadzory wodne w nowe terenowe samochody. Irracjonalna jest propozycja powrotu do systemu, który okazał się niesprawny, zakończył się niepowodzeniem i który poprzedził powołanie PGW Wody Polskie dla rozwiązania problemu stosunków wodnoprawnych w ujęciu zlewniowym. To PGW Wody Polskie ma narzędzia i wykwalifikowanych specjalistów, którzy powinni kompleksowo zająć się zarówno planowaniem, utrzymaniem i eksploatacją obiektów wodnych mających wpływ na środowisko, a także koordynacją wszelkich działań z tym związanych.

Ogólnopolskie Porozumienie Organizacji Samorządowych nie podważa potrzeby ustawowego uregulowania problemu przeciwdziałania suszy. Potrzebę regulacji w zakresie gospodarowania zasobami wodnymi OPOS uznaje za słuszną, neguje jednak powrót do systemu, który został oceniony negatywnie. Samorządy gminne nie są nakierowane na zarządzanie wodami w systemie zlewniowym. Uznajemy, że próba rozwiązania problemu zarządzania wodami na terenie gminy, na fragmentach i wycinkach obecnej rzeczywistości, przy braku instrumentów do zarządzania zasobami wodnymi, nie powiedzie się. Problem należy rozwiązać patrząc z perspektywy szerszej niż gmina, co najmniej z perspektywy powiatu, ponieważ wymaga interdyscyplinarnego podejścia do zagadnień związanych z gospodarką wodną.

2) w zakresie wprowadzonych zmian w ustawie *o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym*.

Wprowadzane poprzez projektowaną ustawę zmiany w ustawie *o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym* powinny być wyważone i dotyczyć tylko tych spraw, które z powodu niejasności w definicjach są błędnie zapisywane w dokumentach planistycznych lub pomijane. Samorządy gminne najlepiej zdają sobie sprawę z wagi tych zagadnień i to one powinny mieć możliwość samodzielnego ich rozwiązania na swoim terenie. Tymczasem projekt ustawy wprowadza specjalny tryb uzyskiwania pozwolenia na realizację inwestycji związanych z przeciwdziałaniem skutkom suszy – założona w projekcie ustawy procedura wydawania przez wojewodę decyzji o pozwoleniu na realizację inwestycji w zakresie przeciwdziałania skutkom suszy pozbawia jednostki samorządu terytorialnego, o ile nie są one inwestorem, jakiegokolwiek wpływu na kształt i lokalizację danej inwestycji, poza wyrażeniem niewiążącej dla organu wydającego decyzję opinii (art. 6 ust. 3). Przyjęty w projektowanej ustawie pośpieszny tryb przygotowania wniosku o wydanie decyzji nie ma uzasadnienia. Zarówno zakres wniosku jak i konieczność uzyskania wymaganych

dokumentów wykluczają pośpiech, który mógłby skutkować rozwiązaniami błędnymi, mającymi dalekosiężne skutki w przyszłości. Daleko idące interwencje w regulacje dot. planowania przestrzennego ograniczają samorządność lokalną, burzą ład prawny i stawiają pod znakiem zapytania realny wpływ obywateli na tego typu inwestycje oraz ochronę ich interesów. Pod tym kątem jedynie zmiany w *Prawie budowlanym* są kierunkowo właściwe, gdyż dotyczą zagadnień które coraz wyraźniej pojawiają się we wnioskach mieszkańców.

Projekt ten wstrzymuje również trwające już procedury opracowania projektów Studium i planów miejscowych: zgodnie z art. 8 ust. 4 pkt 2 lit. d po otrzymaniu zawiadomienia o wszczęciu postępowania w sprawie o wydanie decyzji o pozwoleniu na realizację inwestycji w zakresie przeciwdziałania skutkom suszy, w odniesieniu do nieruchomości objętych wnioskiem o wydanie ww. decyzji, do czasu wydania decyzji nie uchwała się Studium i pzp (chyba że ustalenia uchwał nie stanowią przeszkody w realizacji inwestycji w zakresie przeciwdziałania skutkom suszy). Projekt ustawy wyłącza stosowanie ustawy o *planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym* do spraw związanych z przygotowaniem inwestycji w zakresie przeciwdziałania skutkom suszy (art.13 ust. 1) oraz jednocześnie ustala, że decyzja o pozwoleniu na realizację inwestycji w zakresie przeciwdziałania skutkom suszy jest wiążąca dla właściwych organów przy sporządzaniu studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego oraz miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego (art. 13 ust. 2) – pozbawia tym samym gminy realnego wpływu na zagospodarowanie swoich terenów.

3) w zakresie „podatku od deszczu” – do nieruchomości o powierzchni powyżej 600 m² i więcej niż 50 % uszczelnienia bez względu na objęcie obszaru systemem kanalizacji deszczowej.

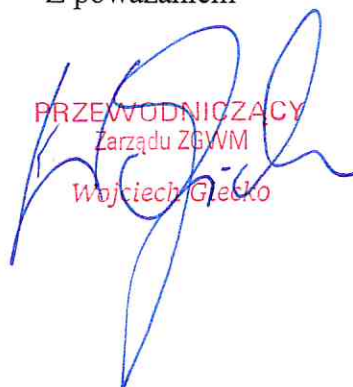
Ogólnopolskie Porozumienie Organizacji Samorządowych popiera w tej kwestii całkowicie Stanowisko Unii Metropolii Polskich i Związku Miast Polskich (z 21 września 2020 r. w sprawie projektu ustawy o inwestycjach w zakresie przeciwdziałania skutkom suszy). Jak wymienione organizacje uznajemy, że taka zmiana wywoła ogromne niezadowolenie społeczne skierowane w pierwszej kolejności przeciwko samorządom lokalnym. Zaproponowana w projekcie zmiana obniżenia powierzchni do 600 m² i 50 % uszczelnienia spowoduje obciążenie osób fizycznych nie tylko zamieszkujących w domkach jednorodzinnych, ale również (a dotyczy to znacznej części społeczeństwa) wspólnot i spółdzielni mieszkaniowych, gdzie grunt pod budynkiem najczęściej liczony jest po tzw. obrysie.

4) w zakresie propozycji wysokości procentowego przychodu gminy przeznaczonego na rozwój retencji wód popieramy w całej rozciągłości stanowisko Unii Miasteczek Polskich i Związku Miast Polskich.

Uznajemy, że zmiany zaproponowane w projekcie obciążą budżety gmin i są zaplanowane na zwiększenie dochodów PGW Wody Polskie, nie rozwiązując kompleksowo problemu gospodarowania zasobami wodnymi.

Załącznik: uwagi szczegółowe do projektu ustawy o inwestycjach w zakresie przeciwdziałania skutkom suszy

Z poważaniem

PRZEWODNICZĄCY
Zarządu ZGWM
Wojciech Giecko

Uwagi szczegółowe do projektu ustawy o inwestycjach w zakresie przeciwdziałania skutkom suszy

1. Projektowana ustawa nie rozwiązuje istniejącego problemu z jednoznacznym rozróżnieniem w terenie, a co za tym idzie – rozstrzygnięciem własności melioracji wodnych, pełniących różne funkcje. Trudność stanowi faktyczne rozpoznanie w terenie, które cieki powinny być traktowane, jako wody płynące – których utrzymywanie jest kompetencją PGW Wody Polskie, a które jako rowy melioracyjne, utrzymywane przez właścicieli nieruchomości, przez którą one przebiegają. Ewidencja urządzeń melioracyjnych (zgodnie z prawem prowadzona przez PGW Wody Polskie) na dzień dzisiejszy jest szczątkowa i nie odzwierciedla sytuacji w terenie. Niezbędne jest zatem uporządkowanie tej kwestii, aby móc skuteczniej realizować inwestycje przeciwdziałające suszy.
2. Podobnie, jednoznaczne ustalenie „odnoszącego korzyści” też w praktyce jest bardzo trudne do określenia, a jest niezmiernie istotne w przypadku konieczności wydania decyzji, o których mowa w art. 48, przez wójta / burmistrza / prezydenta.
3. Niezbędne jest jednoznaczne określenie, które nieruchomości mają zostać objęte opłatą za zmniejszenie naturalnej retencji – zapis „wykonywanie na nieruchomości” jest zapisem nieprecyzyjnym, dającym możliwość różnych interpretacji, co zostało już stwierdzone m.in. w wyroku Naczelnego Sądu Administracyjnego z dn. 19 czerwca 2020 r. II OSK 212/20.
4. Postulujemy podwyższenie progów definiujących zmniejszenie naturalnej retencji terenowej, zarówno w stosunku do wielkości nieruchomości, jak i % wyłączenia z niej części biologicznie czynnej, gdyż przy projektowanych kryteriach należy się spodziewać, że liczba nieruchomości objętych obowiązkiem opłaty będzie bardzo duża, co będzie wymagało znaczących nakładów kadrowych i finansowych po stronie gmin.
5. Proponujemy wprowadzenie do ustawy sankcji karnych za nieskładanie oświadczeń przez podmioty obowiązane do ponoszenia opłat za usługi wodne – może to wpłynąć na zwiększenie realizacji tego obowiązku, gdyż w zakresie opłat za zmniejszenie naturalnej retencji z reguły ten obowiązek nie jest realizowany, co powoduje zwiększenie obowiązków po stronie gmin, które nie posiadają możliwości kontrolnych w tym zakresie.
6. Wydane przez wojewodę decyzje, o których mowa w przedmiotowym projekcie ustawy, podlegają na jej mocy natychmiastowemu wykonaniu. Zgodnie z zapisami Rozdziału 4 (art. 32-34) uchylenie lub stwierdzenie nieważności wydanej decyzji jest utrudnione, zatem postulujemy w tym zakresie powrót do zasad ogólnych przy wydawaniu decyzji administracyjnych.
7. Art. 18 ust. 2 projektu ustawy zobowiązuje organ właściwy do wydania decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach dla inwestycji w zakresie przeciwdziałania skutkom suszy w terminie 45 dni od dnia złożenia wniosku, jednocześnie nie ustalając, na jakiej podstawie organ wydający ww. decyzję ma stwierdzić zakwalifikowanie przedsięwzięcia do tego typu projektów. Zgodnie z art. 2 ust. 1 projektu ustawy, jej przepisy stosuje się w przypadku, gdy inwestor złoży pisemne oświadczenie o zamiarze realizacji inwestycji na podstawie projektu ustawy, stanowiące część wniosku o wydanie decyzji złożonego do

wojewody (art. 6 ust. 1 pkt 18), na którym to etapie inwestor powinien już być w posiadaniu decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach przedsięwzięcia.

8. Proponowana zmiana zapisów art. 1 ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym jest niespójna z zapisami przedmiotowego artykułu, odnosząc się bezpośrednio do sytuowania lub rozbudowy obiektów budowlanych, podczas gdy ww. artykuł porusza kwestie zasad planowania przestrzeni i kształtowania polityki przestrzennej.
9. Proponowany zapis art. 1 ust. 6 ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym nie uwzględnia sytuacji, w której budynek sytuowany bezpośrednio przy granicach działki budowlanej przylega ścianami tylko do jednego istniejącego budynku na ścianie sąsiedniej - będąc np. ostatnim budynkiem w pierzei, lub częścią większej wyrwy w zabudowie.
10. Dotyczy art. 46 projektu ustawy - ustawa z dnia 3 października 2008 r. *o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko* (Dz. U. z 2020 r. poz. 283, 322 i 471) – dalej ustawa ooś: w art. 75 ust. 1 pkt 1 lit. i w przypadku przedsięwzięć polegających na realizacji inwestycji w rozumieniu przepisów ustawy z dnia 8 lipca 2010 r. *o szczególnych zasadach przygotowania do realizacji inwestycji w zakresie budowli przeciwpowodziowych* wskazuje regionalnego dyrektora ochrony środowiska, jako organ właściwy do wydania decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach. Projekt ustawy w art. 46 planuje zmiany w ustawie ooś. Przez analogię przedmiotowa ustawa powinna w przypadku przedsięwzięć polegających na realizację inwestycji w rozumieniu przepisów projektu ustawy o inwestycjach w zakresie przeciwdziałania skutkom suszy, wskazać regionalnego dyrektora ochrony środowiska, jako organ właściwy do wydania decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach.

PRZEWODNICZĄCY
Zarządu ZGWM
Wojciech Głeczo

